

Motion till riksdagen

1987/88:Jo427

av Sigge Godin m. fl. (fp)

om laxbeståndet vid Norrlandskusten

Bakgrund

Diskussioner om situationen för Bottenviken och Östersjöns laxbestånd har mer eller mindre intensivt pågått under de senaste 20 åren. Debatten har förts med anledning av den alltför hårda beskattningen av bestånden och den därav följande bristen på lekvandrande fisk. Uppvandringen av lax i älvarna ligger på en mycket låg nivå, vilket medfört att reproduktionen i våra utbyggda älvar är mycket begränsad. Under 1980-talet har situationen ytterligare försämrats och då i synnerhet under innevarande år.

Genomförda regleringar

Vissa regleringar av havsfisket efter lax har fastlagts genom införandet av en övre gräns för antalet drivgarn/krok, som varje båt får använda. Vidare har i omgångar inskränkningar i tiden införts och för närvarande råder laxfiskeförbud under tiden 15 juni — 15 september. Bestämmelser om maskornas och krokarnas storlekar fanns redan tidigare. Generellt kan sägas att de ovan nämnda begränsningarna i stort sett anpassats efter möjligheten till fiske efter lax i öppna havet. Dvs. det går inte att fiska lax under den ljusa och varma delen av sommaren. Tids- och arbetsmässigt ligger gränsen för antalet drivgarn, som kan användas, för många laxfiskebåtar långt under det tillåtna antalet. De genomförda begränsningarna i havsfisket efter lax har därför knappast haft någon påtaglig effekt för reproduktionen eller för kust- och älvfisket.

Kust- och älvfisket, som baseras på fångst av lekvandrande lax, bedrivs 1—2 månader under sommaren. De få laxar som når älvarna går i mycket stor utsträckning till lek eller i de utbyggda älvarna till avel. I älvarna och mynningsområdena har genom nya restriktioner fisketrycket klart minskat till förmån för det lekande laxbeståndet.

Vad gäller fisket på uppväxande lax i öppna havet är förhållandet ett annat. Tidsrestriktionerna medför *inte* att fisketrycket på laxbeståndet minskat, utan endast att det förskjuts tidsmässigt. Med andra ord, den lax man inte får fånga i augusti, får man fånga under tiden 15 september — 15 juni.

Kustfisket har på de flesta håll varit reglerat så till vida att det funnits

områden vid älvmyningarna där laxfiskeredskap varit förbjudna. Vissa län har dock haft mer omfattande regleringar även av kustfisket. I och med att fiskeristyrelsen 1982 genom fiskeriförordningen gavs möjlighet att utfärda lokala föreskrifter för vandringsfisk infördes 1983 en relativt omfattande reglering av kustfisket och en skärpning av bestämmelserna för älvfisket. Dessa föreskrifter har omarbetats och ytterligare skärpts 1987. Även älvfisket har varit och är hårt reglerat genom tidsbegränsningar bl. a. i form av veckosluts- och försommarförbud samt förbud av vissa redskapstyper.

Införandet av föreskrifter för kust- och älvfisket har upprört känslorna bland olika kategorier fiskare vid kusten och älvarna. Detta framför allt mot bakgrunden av att det egentliga havsfisket lämnats helt utan ytterligare regleringar.

Effekterna av regleringarna

Under de år som föreskrifterna varit i kraft har vi kunnat konstatera att uppgången av lax i älvarna varit oförändrad eller minskat ytterligare. I några fall har man noterat vissa ökningarna i uppvandringen. Detta torde dock vara effekter av de utsättningar som gjorts under senare år inom ramen för fiskeriverkets laxprojekt. Vad gäller havsfisket kan vi däremot konstatera en mycket kraftig ökning av fångsterna. Från 1983 till 1986 har havsfångsterna i stort sett fördubblats. Tillgången på lax i havet har varit mycket god, sannolikt beroende på de allt större utsättningarna av lax-smolt.

De hitintills genomförda regleringarna i havsfisket har således endast gett till resultat att fångsterna i detta fördubblats, utan att alls förbättra situationen för kust- och älvfisket. Ej heller tycks tillgången på lek- eller avelslax förändrats till det bättre.

Laxfisket i Bottenviken 1987

Fisket efter lax vid Norrlandskusten kommer att gå till historien som det sämsta under möjligen hela 1900-talet. Preliminärt är utfallet av 1987 års laxfiske 30 % av ett "normalfångstår". Självfallet finns det variationer mellan olika områden men det är mycket få fiskeplatser som har en mindre nedgång än 50 %. För älvarna är nedgången inte lika drastisk men fångsterna (uppgången) torde även här ha minskat med ca 30 %. Man skall då ha i åtanke att den "normalfångst" som används i jämförelsen ovan, skulle betraktats som katastrofal för 10—15 år sedan. Ser man på älv och kust tillsammans så tvingas man konstatera att vandringen av lax upp mot Norrlandskusten har varit rekordlåg.

Laxens betydelse

Det kan inte nog framhållas vilken betydelse laxen har för såväl yrkesfisket vid kusten som sportfisket och den därmed sammanhängande turismen i älvdalarna. För yrkesfisket på våra breddgrader är laxfisket ett av de få fiskerna som kan uppvisa någon lönsamhet och ett bra laxfiske i älvarna skulle kunna betyda att underlaget för en fisketurism skulle öka kraftigt.

Var tredje svensk i åldrarna 15—74 år (ca 2 miljoner) fiskar årligen åtminstone någon gång, 700 000 mer än 10 gånger/år. 1,4 miljoner fiskar enbart med handredskap. Både kustfisket kring Bottenhavet och älvfisket har stor regionalpolitisk betydelse. Det är samhällsekonomiskt fel att fånga större delen av laxen i havet där den värderas till ca 40 kr./kg medan sportfiskevärdet i en laxälv kan beräknas till 1 000 kr./kg. Laxälvens fiske- och turistvärde kan beräknas till 50 000 kr./km/år om fiskekort resor, logi och inköp inräknas. Att en begränsning av havsfisket kan ge resultat i ökad reproduktion och ökat kust- och älvfiske har visat sig vid begränsning i Atlantfisket.

För att förhindra en direkt utrotning av laxstammarna i outbyggda älvar har fiskeriverket med stöd av regionala organ och enskilda under ett antal år arbetat med olika fiskevårdsåtgärder (biotopvård, fiskvägar, utsättningsar av lax m. m.). Det har också funnits ett stort engagemang från fiskevattenägare och fritidsfiskare. Det finns en uppenbar risk för att intresset för detta arbete försvinner om man inte framdeles når bättre resultat av sina ansträngningar. Risker är också att kraven på en vattenkraftsutbyggnad av laxälvarna kan ta fart och få ett regionalt gehör, om man inte kan utnyttja de förutsättningar älvarna har som laxproducenter.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om laxsituationen i Bottenviken.

Stockholm den 23 januari 1988

Sigge Godin (fp)

Hans Lindblad (fp)

Rune Ångström (fp)

Ulla Orring (fp)